

Memo

Onderwerp : Evaluatie ZRK en vervolg
Voor : Provinciale Statenleden Noord-Brabant
Van : Bestuur ZRK
Datum : 14 november 2023

Inleiding

In de Commissie Sturen en Verantwoorden van PS Noord-Brabant van 1 december a.s. zal worden gesproken over de evaluatie van ZRK door bureau Berenschot, die begin 2023 is opgeleverd aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg. Het rapport bevat een aantal aanbevelingen, die de Commissie Sturen en Verantwoorden zal bespreken (zie bijbehorend Statenvoorstel). Op de aanbevelingen waar een rol is weggelegd voor ZRK (1 en 5) bevat dit memo een zienswijze vanuit ZRK. Daarbij is rekening gehouden met de uitkomsten van de bespreking van de evaluatie met de ControleCommissie van PS Limburg, die op 6 oktober jl. heeft plaatsgevonden.

Aanbeveling 1 rapport Berenschot: organiseer goede verbinding tussen PS en ZRK

De ZRK deelt de conclusie van Berenschot dat de programmaraad afgelopen jaren onvoldoende de schakelfunctie tussen ZRK en PS van Limburg en Noord-Brabant heeft kunnen vervullen. De twee varianten die nu voorliggen en zijn opgenomen in het Statenvoorstel zijn:

1. Advies rapport Berenschot negeren en huidige werkwijze van interactie PS en ZRK voortzetten en een nieuwe programmaraad benoemen;
2. Werkwijze aanpassen:
 - a. Werkprogramma afstemmen met Commissie Sturen en Verantwoorden
 - b. Twee maal per jaar aparte afstemming met gremium van PS
 - c. Vervanging van de programmaraad door een gemeenschappelijk adviesorgaan.

In lijn met het advies van Berenschot verwacht ZRK dat de verbinding tussen PS en ZRK beter kan worden als de afstemming met PS meer direct en breder plaatsvindt, zoals opgenomen in variant 2. Deze variant had ook de voorkeur van een meerderheid van de ControleCommissie van PS Limburg. Met deze nieuwe werkwijze zijn al eerste positieve ervaringen opgedaan bij de bespreking van het werkprogramma van ZRK voor 2024.

Om het eenvoudig te houden – een voorkeur van een belangrijk deel van de ControleCommissie van PS Limburg – kan volgens ZRK het gemeenschappelijk adviesorgaan ook worden benut voor de aparte afstemming twee maal per jaar. Daarin zouden dan enkele leden van de Commissie Sturen en Verantwoorden van PS Noord-Brabant en enkele leden van de ControleCommissie van PS Limburg kunnen plaatsnemen. Verder kan op maat ZRK worden uitgenodigd voor Presidium en/of de commissie Sturen en Verantwoorden als daar aanleiding toe is.

Aanbeveling 5 gericht aan ZRK

Ten aanzien van de aanbevelingen van het Berenschot rapport gericht aan de ZRK is de reactie:

Aanbeveling: Waar mogelijk meer experimenteren met een kortere doorlooptijd van onderzoeken zodat de onderzoeksresultaten beter aansluiten bij de politieke actualiteit.

Reactie ZRK: In de programmering wordt altijd enige ruimte vrijgehouden om te kunnen inspelen op de actualiteit, waaronder verzoeken van PS. Voor Noord-Brabant is dat gedaan in 2022, waar in het voorjaar in enkele

maanden tijd een rapport is opgesteld over de vergunningverlening aan de Amercentrale¹. Ook ziet de rekenkamer mogelijkheden om door middel van bijvoorbeeld rekenkamerbrieven de lessen uit eerdere onderzoeken te vertalen naar actuele ontwikkelingen en besluitvorming.

Verder geldt dat de ZRK veel waarde hecht aan diepgang in het onderzoek en een zorgvuldig onderzoeksproces, waaronder ambtelijk en bestuurlijk wederhoor. Dit verlengt de doorlooptijd, maar kan juist ook leiden tot meer fundamentele doorwerking en waarborgt dat de onderzoeken goed afgewogen zijn. De ZRK streeft daarom naar een goed evenwicht tussen onderzoeken met kortere en langere doorlooptijd, producten die alleen feiten en/of bevindingen bevatten en onderzoeken waar een regulier proces van wederhoor is doorlopen.

Aanbeveling: Vaker dan de afgelopen periode een terugblikonderzoek uitvoeren, zo mogelijk in combinatie met de vorige aanbeveling.

Reactie ZRK: Als speerpunt voor de periode 2023 – 2026 heeft de rekenkamer (o.a.) gekozen voor meer aandacht voor de doorwerking van eerder onderzoek. Dat heeft voor Noord-Brabant en Limburg in 2023 invulling gekregen in het onderzoek naar de energietransitie. Daarin wordt (o.a.) beoordeeld in hoeverre aanbevelingen uit 2018 naar dit onderwerp zijn uitgevoerd. Bij het opstellen van het jaarlijkse werkprogramma kan deze aanbeveling ook invulling krijgen.

Aanbeveling: In de rapporten waar mogelijk meer aandacht besteden aan infographics zodat de leesbaarheid kan worden vergroot.

Reactie ZRK: Hiertoe ziet ZRK goede mogelijkheden, die ook al vorm krijgen in de handouts en presentaties die bij recente onderzoeken worden gemaakt. Meer fundamenteel heeft ZRK recent de opmaak van rapporten zodanig gewijzigd, dat makkelijker door teksten kan worden genavigeerd.

Aanbeveling: In hoeverre en onder welke voorwaarden ZRK ook zelf documentatie kan verzamelen bij de provincies zodat het proces van informatievoorziening efficiënter kan verlopen

Reactie ZRK: De rekenkamer is hierover in gesprek met de organisaties van beide provincies. Voor een deel is meer toegang tot bijvoorbeeld digitale archieven toegezegd, maar in de praktijk moet zich dat nog meer gaan bewijzen.

¹ Zie <https://zuidelijkerekenkamer.nl/publicaties/onderzoek-vergunningverlening-amercentrale/>